

03 april 2025

Aan de heer Vincent BLONDEL

Voorzitter van de Commissie voor de Institutionele Aangelegenheden

Belgische Senaat

Geachte heer de voorzitter,

We contacteren u in verband met het voorstel van interpretatieve wet in verband met de geheimhouding van de archieven van parlementaire onderzoekscommissies (geheimhoudingsplicht bepaald bij de wet van 3 mei 1880 en gewijzigd bij de wet van 30 juni 1996). De huidige besprekingen beperken zich tot de vraag of er een bepaalde opheffing van de geheimhouding mogelijk kan zijn, om de toegang voor een Onderzoeksrechter tot de documenten in bepaalde gevallen mogelijk te maken.

Als historici en archivarissen, betreuren we dat in de reflectie over de eindbestemming van deze documenten geen rekening wordt gehouden met het ruimere wetenschappelijke en maatschappelijke belang ervan. Het huidige wetsvoorstel wil een rechtsonzekerheid wegnemen, maar de debatten rond dit voorstel openen ook de vraag over de toegankelijkheid van deze archieven.

De archieven van parlementaire onderzoekscommissies illustreren essentiële perioden en gebeurtenissen in de Belgische geschiedenis. Ze vormen de toekomstige bronnen voor het onderzoek over het functioneren van de Belgische rechtstaat. Als archivarissen en historici pleiten wij ervoor om deze archieven na verloop van tijd toegankelijk te maken. De geheimhouding van documenten geproduceerd in het kader van een parlementaire onderzoekscommissie is uiteraard noodzakelijk op het moment van hun creatie, voor de doeltreffendheid van het onderzoek, maar het is niet normaal dat deze documenten voor altijd of zelfs voor een duidelijk buitensporige periode geheim zouden blijven. De kwestie van de geheimhouding van deze archieven raakt het recht van de burger op informatie en de noodzakelijke democratische controle door de samenleving. De artikelen 23 en 32 van de Belgische Grondwet bevestigen dit recht op transparantie en toegang tot informatie.

Net zoals principes van openbaarheid en recht op informatie wettelijk verankerde grondbeginselen zijn voor de uitvoerende macht en de gerechtelijke macht, zou ook de wetgevende macht diezelfde principes moeten onderschrijven. Een absolute en oneindig aangehouden geheimhouding gaat in tegen elke nationale en internationale archieflogica. Bovendien is het absurd om archieven eeuwig bij te

houden zonder dat ze ooit geconsulteerd kunnen worden. Zelfs de archieven van de Staatsveiligheid, waar de geheimhouding essentieel is voor de bescherming van de identiteit van bepaalde medewerkers, hebben in België vandaag een verplicht declassificatiemechanisme met een verplichte deadline (wet van 11 september 2022), waarna deze archieven openbaar worden.

We menen dat het grote historische en maatschappelijke belang van de archieven van parlementaire onderzoekscommissies meegenomen moet worden in de reflectie over de uiteindelijke bestemming ervan.

Daarom willen we vriendelijk verzoeken of de archief- en onderzoeksectoren in dit land ook gehoord kunnen worden, binnen of buiten het kader van dit specifieke wetsvoorstel, om hun standpunt toe te lichten.

Vriendelijke groet,

L'Association
archivistes
francophones
Belgique (AAFB)

des
de

Nico Wouters
(CegeSoma/Rijksarchi
ef)

De Vlaamse Vereniging
voor Bibliotheek,
Archief &
Documentatie vzw
(VVBAD)

Nico Wouters
(Signature)

Digitaal ondertekend door
Nico Wouters (Signature)
Datum: 2025.04.03
21:03:11 +02'00'

